

2004

VĚRA ČERNÁ

narozena 17. května 1963 v Brně

- mistryně světa na kladině v roce 1979 v americkém Forth Worthu
- vítězka Světového poháru ve víceboji, na kladině a na bradlech
- 5x mistryně republiky

Věra Černá

VZPOMÍNKY SMUTNÉ OPTIMISTKY

Stála na stupních vítězů a jako čerstvé mistryni světa se jí linuly po tváři slzy jako hrachy. Svět jí ležel u nohou. Ten stejný gymnastický, ale i docela obyčejný se jí pak několikrát zhroutil. Byla na dně, fyzicky i psychicky. Životní příběh Věry Černé by mohl vydat na román. Jen ten happy end mi tam nějak chybí.

Kde začít rozplétat mnohdy těžko uvěřitelné peripetie života ženy, kterou život naučil především dávat. „Beru to tak, že jednou přijde zlo a podruhé dobro. Když mi bylo nejhůře, obrátila jsem se na Boha a víra mi pomohla přežít,“ vzpomíná s odstupem času na stav po operaci mozku. Lékaři jí odstranili nádor a svobodnou matku tří dětí vrátili zpět do života... „Já jsem takový smutný optimista,“ říká o sobě.

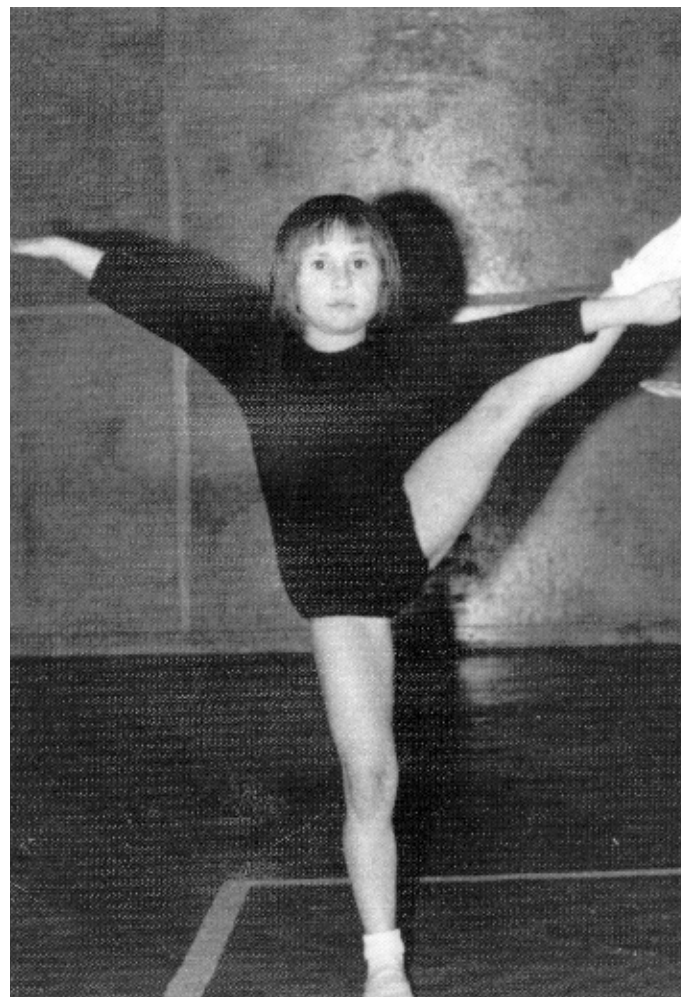
Cvičit začala v osmi a půl letech. Dnes by to možná bylo pozdě, ovšem ani cesta budoucí mistryně světa pod světla gymnastické slávy nezačala nijak oslnivě. „Prý jsem byla boubelatá a neměla jsem nárok cvičit gymnastiku,“ usmívá se s odstupem času nad prvním verdiktem o její osobě. „Ale já jsem prostě na tréninku vydržela až do konce a svou přítomnost jsem si vybrečela,“ tvrdí.

Pro někoho by to možná mohlo znít jako fráze, nicméně tvrdohlavost, paličatost a umíněnost v tom nejlepším slova smyslu provázejí Věru Černou po celý její život. Bez těchto vlastností by dnes těžko mnula v rukou zlato za titul mistryně světa a těžko by s úsměvem vychovávala tři děti.

Už v deseti letech poprvé poznala odvrácenou tvář sportu. Zranění ji poslalo na operační sál, přetrhané nervy a šlachy na ruce nevěstily nic dobrého. „Celou čtvrtou třídu jsem necvičila,“ vzpomíná. Moc prý nechybělo, aby její jméno skončilo v zapomnění. Tak, jako desítky a stovky sportovců, kteří v deseti letech po prvním úrazu pověsili vrcholové sportování na hřebík.

Ne tak Věra Černá. Už rok po komplikovaném zranění byla zpátky. Nejen v tělocvičně, ale i v reprezentaci. Dres se líčkem na prsou poprvé oblékla jako jedenáctiletá žákyně v Maďarsku a pak už ho svlékla až na konci kariéry. „Začala jsem cvičit v osmi a půl letech a vydržela jsem při gymnastice osm a půl roku,“ hraje si se smíchem ve tváři s čísly.

Gymnastika se pro ni stala zaměstnáním. Třikrát týdně dvoufázový trénink, denně skoro osm hodin v tělocvičně. „Bylo to všechno v hrozném fofru. Chodila jsem do školy. Sotva zazvonil ko-

Už jako maličká žákyně prokazovala Věra Černá velký talent, který zdravou sportovní zarputilostí dokázala proměnit ve skvělé úspěchy.

nec vyučování, už jsem utíkala na oběd, z něho pak na trénink. A pak kalupem domů. Někdy zbyl čas na učení, ale většinou jsem padla úplně vyčerpaná do postele,“ popisuje všední koloběh života školačky a reprezentační gymnastky v jedné osobě. A vzpomíná přitom na trenéry: Olgu Prorokovou v začátcích, Soňu Kobylákovou-Hudečkovou a Stanislava Vyzinu v dobách slávy. Co jen s nimi trávila času! V tělocvičnách, posilovnách, na soustředěních a na zájezdech po celém světě.

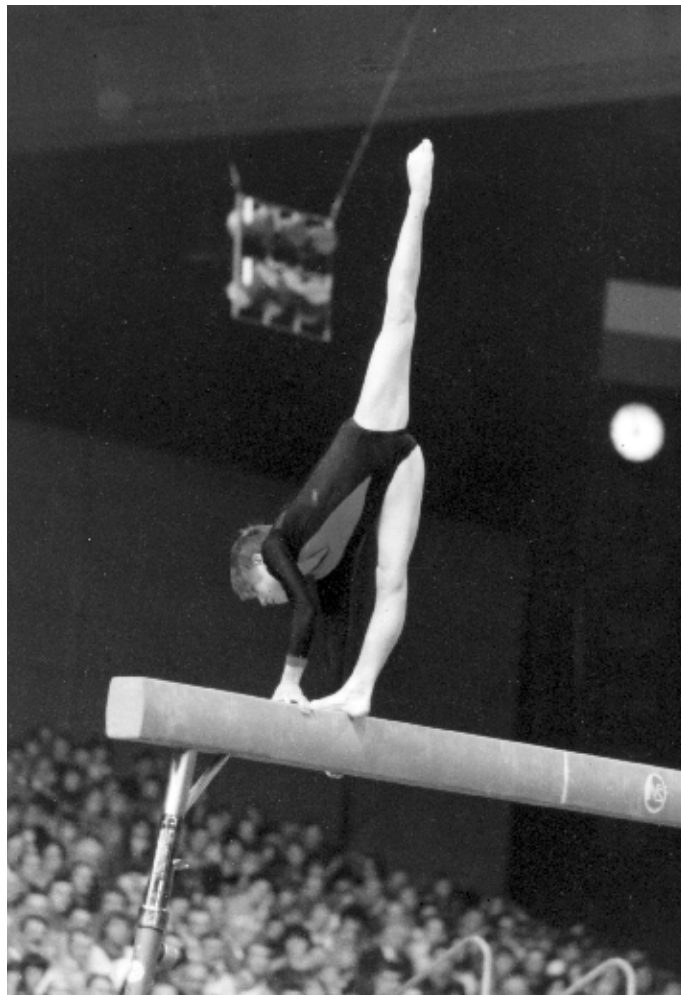
V Japonsku s Evou Marečkovou (uprostřed) a se svými obdivovateli

Dopink. To bylo strašidlo komunistické éry. Strašidlo, které zejména v NDR a SSSR napáchalo hodně a hodně zla. Ale také přineslo hodně a hodně zlata. „Já jsem se s něčím podobným nikdy nesetkala. Nikdo mně nic nepodsouval, nikdo mně žádné preparáty nedával. Měla jsem talent od Pánaboha, a to ostatní jsem tvrdě a poctivě nadřela,“ říká pyšně.

Když ve vzpomínkách s Věrou Černou zabrousíte na její největší úspěch – titul mistryně světa na kladině v roce 1979 ve Forth Worthu – navzdory své výřečnosti a dobré paměti, řekne: „Na Forth Worth si vzpomínám tak, že si na nic nevzpomenu.“ Dominantním prvkem ve vzpomínkách jsou totiž slzy dojetí ze stupňů vítězů a tklivé tóny národní hymny.

Takže zalistujme dobovým tiskem... „Věra Černá vyhrála finálový závod na kladině se značnou převahou před absolutní mistryní světa Nelli Kimovou ze SSSR a Reginou Grabolleovou z NDR. Čtvrtou v této disciplíně byla další čs. reprezentantka Eva Marečková. Věra Černá navíc obsadila šesté místo v prostných. K úspěchu čs. gymnastiky pak přispěl stejným umístěním v přeskoku i jediný finalista z družstva našich mužů Jiří Tabák.“

„...Po olympiádě v Mexiku se naši sportovní gymnastice už jen snilo o zlaté medaili. Trvalo celých jedenáct let, než se tento sen proměnil ve skutečnost. Slibný začátek měla Věra Černá už po povinné sestavě na kladině. Volnou pak zacvičila v plném rozsahu a s maximální výkonností. Do finále postoupila s nejvyšším ohodnocením. Mezi nejlepšími se neobjevila favorizovaná Rumunka Comaneciová. Ve finále zacvičila Černá svoji sestavu soustředěně,

Na kladině Věra tradičně excelovala a právem také získala na světovém šampionátu ve Forth Worthu mistrovský titul.

udivila plynulostí akrobacie, jejímž vrcholem byl vzpor ve stoji na ruku roznožmo.“ Tolik Československý sport z prosince 1979.

Věra Černá ovšem úplně na všechno nezapomněla. Ze stupňů vítězů si odnesla nejen medaili a kytici, ale i drobnou vzpomínku na státní hymnu. Američané jaksi nepočítali s tím, že by na nejvyšší stupeň mohl vystoupit zástupce země ze srdce Evropy. Hymna Československa, to bylo v Texasu nedostatkové zboží. „Ale Čech si v cizině vždycky pomůže. Naši šéfové navrhli organizačnímu výboru, že naši státní hymnu zahraje náš klavírista,

S bratrem Františkem: „I jemu vděčím za to, čeho jsem dosáhla, protože se v mládí zřekl vrcholového sportu v můj prospěch, jak si to přál tatínek.“

který nás doprovázel při prostrných. A tak se obrovskou halou neslo Kde domov můj a já brečela a brečela dojetím“. Pokud se sportovce ve výslužbě zeptáte, kdy skončil aktivní kariéru, většinou udá rok, kdy svůj sport pověsil na hřebík. Ovšem Věra Černá vám odpoví přesně nejen na rok, ale i na den. Ba co dím, i na hodinu a minutu! „Sobota 21. července 1980, 11 hodin 55 minut“, to je údaj, kdy se pro mistryni světa zastavil gymnastický čas. Pro znalce tradičních sportovních kalendářů není třeba

připomínat, že v tento čas klepala na dveře olympiáda v Moskvě. A Věra Černá dosud ještě na žádné nebyla. Jak tuze moc toužila zacvičit si pod pěti kruhy, jak tuze moc toužila dát si do vitríny vedle světového zlata i zlato olympijské!

Jenže člověk míní a osud mění. Jeden z posledních tréninků se chýlil ke konci. „Věro, ještě si tu sestavu jednou zopakujeme a jdem do šatny“, jako by ještě dnes slyšela pokyny trenérů. Věra ten poslední skok skočila v dobrém provedení, ale přetížená páteř nevydržela. Praskl jí obratel a dvě plotýnky. Byl konec všemu, konec olympijským nadějím, konec aktivnímu sportování. Podle pesimistů to měl být i konec jakéhokoliv pohybu. „Prorokovali mi invalidní vozík, Říkali mi, že už se nikdy nepostavím na vlastní nohy“, honí se jí hlavou prognózy tehdejších specialistů.

Vyplnilo se jen jedno: Věra Černá musela skončit s vrcholovou gymnastikou. Musela dát vale sportu, kterému do té doby zasvětila půlku života. „Probrečela jsem dny a noci, ale nakonec jsem byla ráda, že jsem alespoň neskončila na tom vozíku a mohla normálně chodit“, hledá Věra ve všem špatném alespoň něco pozitivního.

Za osm a půl roku ve vrcholovém sportu projela Věra skoro celý svět. „Nebyla jsem jen v Grónsku“, směje se při vypočítávání zemí, kde se vrcholová gymnastika jaksi nenosí. Kdyby si prý mohla vybrat, brala by život podle vzoru a naturelu Japonců a Kanadčanů. Paní Černá má proto svoje vysvětlení: „Já jsem celý život brala jako dobrodruh a to mi přesně zapadá do povahy kanadských Indiánů. Navíc ta jejich nádherná příroda. A Japonci? Vždyť oni jsou tak přesní, přísní a pracovití. A taky pořádní puntičkáři. To všechno se mi zamlouvá.“

Klapka, stříh. Jde to ale vůbec v životě? Přeskočit dvacet let a začít vyprávění na začátku nového století? Možná ano, možná ne... Ale nemějte obavy, o nic podstatného nepřijdete, i když veselé čtení nečekejte...

Svět se bývalé mistryni světa zhroutil v květnu 2003. „Přijela jsem k mamince. Najednou se mi udělalo nevolno a zavolali mi rychlou lékařskou pomoc. Omdlela jsem v koupelně, ve vaně jsem upadla do bezvědomí. Epileptický záchvat. Půl hodiny bojovali lékaři o můj život. Musela jsem podstoupit složitou operaci hlavy. Na mozků mi našli nádor. Pak mi řekli: Věro, budete si muset zvyknout na invalidní vozík.“ To je verdikt, pod jehož tíhou a silou slov by se každému z nás podlomila kolena. Věra Černá nicméně do kolenou neklesla. Dva měsíce ležela ochrnutá na nemocničním lůžku. Dva měsíce se její tělo pohybovalo jen v minimálních dimenzích postele. Jaká změna! Žádná salta, žádné přemety. I tu

toaletní mísu musely sestřičky přinést pod ní. „Celé dny a noci jsem se jen modlila a modlila. Našla jsem víru v Pána Boha a teď už můžu s klidem říct, že jsem spolu velcí kámoši,“ směje se.

Věře pomohla obrovská morální síla, pomaloučku polehoučku se dostávala z nejhoršího. Trpělivě cvičila, každý den přidávala kousínek navíc. Nekonečné úsilí nakonec přineslo svoje ovoce. „Nemusela jsem na invalidní vozík, už podruhé v životě mi ho prorokovali a já se z toho dostala,“ dme se hrdě. Tohle bylo pro Věru velké vítězství, možná větší, než celé zlato z Forth Worthu.

Věra Černá nyní žije v Brně-Žebětíně. Je svobodná matka a vychovává tři děti. Musí otáčet každou korunu, protože z invalidního důchodu toho moc nepořídí.

Vystudovala ekonomiku a řízení na stavební fakultě VUT v Brně, ale se stavebnictvím příliš do kontaktu nepřišla. Co jen ale ona zvládla profesí a činností, z nichž živila rodinu!

Její dobře proříznutá vyřídilka ji pomohla k práci tiskové mluvčí železničních koridorů („Když jsem přišla z práce domů, holky mi říkaly: maminko, prosím tě, už netiskni a buď chvíli zticha“),

pracovala u Městské i státní policie v Brně na přestupkovém oddělení. Čtyři roky nemohla sehnat práci, protože dcery-dvojčata jsou alergičky a její maminku nechtěli nikde zít... Rok také pracovala v panelárně v Brně-Chrlicích, kde mohla uplatnit svoje stavební a ekonomické vzdělání.

Po úrazu a operaci hlavy ztratila paní Věra soběstačnost. Musela se s dcerami a malým synem přestěhovat k mamince do Žebětína. Bez její pomoci by jen velmi obtížně zvládala pro jiné lidi naprosto běžné životní rytmy. Pomohla maminka, ale pak...

„Není pravda, že se na mě všichni vykašlali. Pár přátel mi půjčilo peníze, pomohl Obecní úřad v Žebětíně. Z Čeladné přišla nabídka na dvouměsíční bezplatný pobyt v místním rehabilitačním zařízení, s finanční pomocí přispěchal i Český olympijský výbor,“ loví v paměti.

I přes svůj těžký osud je Věra Černá velmi vitální a energická dáma. Cvičila karate, má druhé kiu, tancovala v taneční skupině, cvičila v Eurotýmech. „Jako třicetiletá baba jsem byla druhá na přeboru jižní Moravy a dělala jsem salto na kladině. To je co?“ chlubí se právem.

Smyslem jejího života se stala výchova tří dětí. Sport je teď na druhé koleji. „Jsem sice na půl těla ochrnutá, ale chtěla bych se naučit hrát pořádně stolní tenis. Na Morendě a Zbrojovce mi už řekli, že můžu přijít.“

Navzdory tomu, že Věra Černá nebyla na žádné olympiádě, má slíbeno čestné členství v Klubu olympioniků. „Je to na dobré cestě,“ smála se mistryně světa z roku 1979.

O 25 let později vstupuje tato první dáma brněnské sportovní gymnastiky do Síně slávy města Brna.

JOSEF ČERNÝ

narozen 18. prosince 1939 v Rožmitále pod Třemšínem

– účastník 12 světových šampionátů v letech 1959–1961 a 1963–1971. V letech 1960, 1964 a 1968 se hrálo mistrovství světa jako součást olympijských her, v roce 1972 byly OH samostatné.

– mistr Evropy 1961 v Ženevě a Lausanne

– stříbrný medailista z OH 1968 v Grenoblu

– bronzový medailista z OH 1964 v Innsbrucku a 1972 v Sapporu

– stříbrný medailista z MS 1961 v Ženevě a Lausanne, 1965 v Tampere, 1966 v Lublani, 1968 v Grenoblu, 1971 v Bernu a Ženevě

– bronzový medailista 1959 v Praze, 1963 ve Stockholmu, 1964 v Innsbrucku, 1969 a 1970 ve Stockholmu

– za reprezentaci odehrál 210 zápasů a nastřílel 75 branek

– sedminásobný mistr republiky v letech 1959–1966 v dresu Rudé hvězdy a ZKL Brno

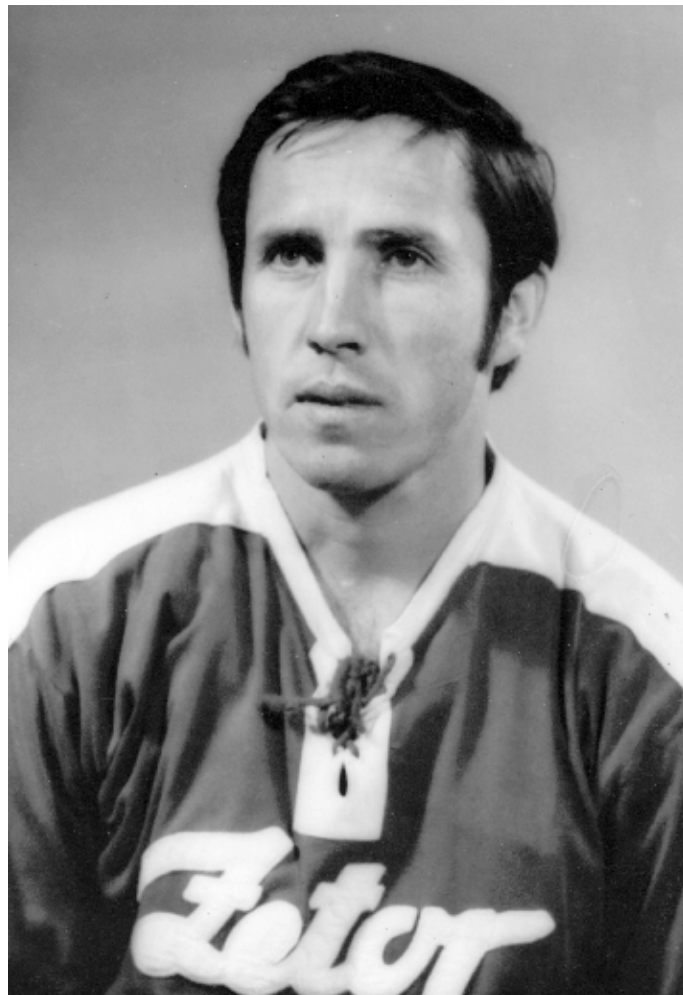
– první hráč čs. historie, který v nejvyšší soutěži překročil hranici 400 nastřílených branek a s konečnou bilancí 403 gólů je stále na třetí příčce za Milanem Novým (474 v dresu Kladna a Jihlavy) a Vladimírem Růžičkou (431 v barvách Litvínova, Trenčína a Slavie)

– hráčská kariéra: 1953–1957 Rožmitál pod Třemšínem – krajský přebor, 1957/1958 Škoda Plzeň, 1958–1978 Kometa Brno

– v nejvyšší soutěži nastupoval 21 sezon

– se 478 góly (liga + reprezentace) je na šesté příčce Klubu hokejových kanonýrů

– trenérská kariéra: – 1978/1979 hrající trenér v ATS Štýrský Hradec (Rakousko), 1979–1983 vídeňský WAT Stadlau, 1983/1984 Žilina, 1984–1985 Prostějov, 1985–1989 Ytong Brno, 1989–1994 HC Zoldo di Formi (Itálie), 1994–1997 Ytong, 1997/1999 a 2001/2002 Kometa Brno

Josef Černý

PRVNÍ ČTYŘSTOVKA V HISTORII

Do rodiny Černých nosil čáp jednu holku za druhou a teprve, když už jich bylo šest, dal si říct a táta Karel Černý se konečně dočkal kluka Josefa. V Rožmitále pod Třemšínem zavládla radost, amatérský a nadšený muzikant Černý byl přešťastný. Ale aby to nevypadalo, že čekal jen na syna, přibyla ještě další dvě děvčata. Sestřičky si brášku hýčkaly, ale další holku se jim z malého Josefa udělat nepodařilo.

Odmalička z něho vyrůstal správně venkovskej kluk, s panen-kama nechtěl nic mít, zajímala ho mičuda, lezení po stromech – později také v zahradách sousedů, neboť kradené ovoce nejvíc chutná, a co bylo nejdůležitější: v zimě ho lákal zamrzlý rybník, na kterém hrával místní klub hokejové zápasy. „V létě, v zimě, letěla po škole aktovka do kouta a hurá za fotbalem a hokejem. Když jsem se dlouho nevracel, maminka vyslala některou ze sester, aby mě přivedla domů, ale teprve až nebylo na balon či puk vidět, smutně jsme skončili a loudali se na večeri,“ vzpomíná Josef Černý na sportovní začátky a pokračuje: „Tenkrát mě nenapadlo, že jednou budu hrát první hokejovou ligu a vydržím v ní jedenadvacet sezon.“ Jenže už ve čtrnácti letech ho povolali do rožmitálského týmu mužů v krajském přeboru, což byl slibný úvod kariéry, který hodně znamenal. Po čtyřech letech v místním dresu se totiž v létě 1957 přihlásila ligová Plzeň, která měla v té době výborný tým. Na jaře se radovala z třetí příčky v ligové tabulce a v dalších dvou letech vybojovala vždy druhé místo za brněnskou Rudou hvězdou a Kladnem. „Moc mě na led nepouštěli, v silné konkurenci jsem byl třináctý útočník a zahrál si občas, spíš míň než víc v patnácti zápasech. Ale ocitl jsem se na soustředění juniorské reprezentace v Opavě, mezi vycházejícími hvězdami našeho hokeje, které už většinou válčily stabilně v první lize, a to byl další důležitý bod. Nevím, či to byla zásluha, jestli funkcionářů či trenérů Plzně, nebo si mě někdo z vedení našeho hokeje někde všimnul, stalo se,“ vzpomíná Josef Černý na úvod cesty za slávou.

„Po sezoně v Plzni jsem měl v kapse výuční list coby elektronavič (v Brně po absolvování elektropřůmyslovky studoval na pedagogické fakultě Masarykovy univerzity a má titul mgr.) a bylo jasné, že mě čeká vojna. Moc jsem nepřemýšlel nad tím, kam narukuji a jestli budu hrát. Zatím jsem se velkého hokeje jen dotýkal, a o to větší bylo překvapení, když jsem ze schránky vylovil povolávací rozkaz do brněnské Rudé hvězdy. Kometa si hráče vytipovala, nepořádala početné výběry a v létě 1958 jsme coby mimobrněňští naruko-

V utkání proti pražské Spartě ujíždí Josef Černý obráncům Miroslavu Kunešovi a Karlu Masopustovi.

Josef Černý (s pukem na hokejce) v mezistátním utkání se Švédskem.

vali jen tři: brankář Karel Ševčík z Ostravy, útočník Karel Novotný z Chomutova a já. Jak jsem se ve skvělém mužstvu ocitl, kdo mě vybral, opět nevím, nikdy jsem se na to neptal. Z příchodu mezi velké hráče jsem byl pořádně „vyvalený“, a abych po tom pátral mě ani nenapadlo a později už to nebylo důležité. Jen jsem časem zjistil, že hlavní slovo měl vždy trenér – nejprve Vladimír Bouzek, v době mého příchodu Eduard Farda a po něm znovu na dlouhé roky Bouzek – a také starší hráči Bartoň, Bubník, Danda, Vaněk a další. Dostat se do Komety nebylo nikdy snadné, nestačilo jen umět hrát hokej, být nadějný a nebo už výborný. Hráči – možná nad tím ani nikdy neschůzovali, ale prostě to tak cítili – nastolili

kritéria, která sice nikde napsaná nevisela, ale byla daná, a co bylo nejpodstatnější, všichni hlídali jejich dodržování. V čem spočívala: v kázni, dodržování životosprávy, poctivém přístupu k přípravě a v maximální snaze v zápasech. Kdo hokej uměl a dodržoval ona zmíněná, byť nepsaná pravidla, zůstal. A co víc, ostatní mu pomáhali. Kdo je neakceptoval, nechtěl pochopit, neměl šanci a musel se poroučet. Tehdy jsem se tím moc nezaobíral a byl připravený dělat náhradníka. Ale děl jsem a dělал všechno pro to abych hrál, což se mně podařilo. Zatímco můj konkurent, Karel Novotný, považovaný za velký talent našeho hokeje, elegantní a chytrý hráč, v té době mnohem lepší než já, byl ke své škodě až příliš velký bohém a neměl sílu poslouchat, podřizovat se a tvrdě makat. Zůstal jsem a Karel odešel. Takový byl můj nástup do Komety," vybavuje si po mnoha letech Josef Černý.

Dostat se do silné brněnské sestavy nebylo pro žádného „bažanta“ snadné, ale Josef Černý nejen že poctivě trénoval, ale měl také trochu štěstí. Nahrálo mu, že v létě 1958 opustil Kometu Bohumil Prošek, levé křídlo skvělého a už legendárního útoku Návrat–Vaněk–Prošek, který se vrátil do mateřského Kladna. „Na začátku sezony trenér Farda v přípravných zápasech a ještě v úvodu bojů o body mírně zamíchal sestavou a začínal jsem na křídle s centrem Dandou. Napravo hrál Jaroslav Pavlů, a nebo Zdeněk Návrat? Už začínám zapomínat, ale to není podstatné. Netrvalo to dlouho a Farda vrátil Broňka zpět do osvědčené první lajny k Vlastovi Bubníkovi a do středu postavil Vaška Pantůčka místo Slávka Bartoně," vzpomíná Černý a pokračuje: „Ve druhém útoku zůstal jen Franta Vaněk a na křídla postavil Farda mne a Rudu Scheuera místo Zdeňka Návraty. Bartoň, nejstarší a nezkušenější borec Komety, se přesunul až do třetí formace a vzpomínám si, že to nesl dost těžce, ale jak už jsem několikrát řekl, tím jsem se nezabýval a nepřemýšlel nad tím, nebyla to moje starost. Z krátkého působení s Broňkem mně ve vzpomínkách zůstala epizoda, na kterou jsem si během kariéry mnohokrát vzpomněl. Začala tím, že mně řekl: ‚Jak budu mít ve třetině soupeře puk, najed' si před branku, měj hokejku na ledě a dáš gól!‘ Jak poradil jsem se snažil dělat a fungovalo to. Jednou ale přihrál špatně, daleko před hokejku a neměl jsem šanci na puk dosáhnout. Přesto jsem čekal, že mě vypráší, ale přijel za mnou a uslyšel jsem památnou větu: ‚Promiň, příště ti přihraju líp.‘ Vrtalo mně hlavou, že se hvězda bažantovi omlouvá a o přestávce jsem se nenápadně zeptal obránce Honzy Kaspera jestli ze mne nedělá Danda vola. Honza mě rychle vyvedl z omylu: ‚Ne, mladíku, neboj se, on to myslí vážně a chová se tak ke každému.‘ Takový byl Bronislav Danda.

Sezona se ovšem Kometě nevydařila, v lize skončila až třetí za Kladnem a Plzní. Na další hokejovou dráhu Josefa Černého neměla bronzová příčka žádný vliv. Naopak, raketový vzestup pokračoval. Už v únoru 1959 si v Hodoníně, v zápase A týmu ČSR proti juniorům ČSR, poprvé zahrál za reprezentační áčko a noviny tehdy psaly: „Nový objev? Černý byl pozoruhodným objevem v národním mužstvu. Je mu teprve 19 let a hraje v RH Brno. Přišel z Rožmitálu do Plzně, kde se vcelku neuplatnil. Až teprve v Brně vyrostl ve slibného hráče. S Vaňkem vytvořil skvělou dvojici.“ Na reprezentaci čekalo mistrovství světa na domácím ledě, přičemž už před sezonou 1958/1959 vedení čs. hokeje rozhodlo, že národní mužstvo na šampionátu povede trenér ligového mistra a jeho hráči budou tvořit základ týmu. S výjimkou Brňanů se to v žádném ligovém městě fanouškům nelíbilo a už dopředu zněly hlasy: „Mančaft bude nejméně ze dvou třetin z hráčů Komety.“ V Brně už měli čtyři mistrovské tituly a všichni čekali, že pátý jim také neunikne. Našli se však i takoví, kteří říkali: „A proč ne, vždy za časů LTC Praha to bývalo stejné...“ Mistrem se však stalo Kladno a všichni čekali, jak se jeho trenér Vlastimil Sýkora zachová. Přemýšlivý a vždy gentlemanský Sýkora sestavil tým objektivně, pro šampionát povolal do tehdy jen sedmnáctičlenného výběru šest Kladeňáků, tři Bratislavany, dva Spartany, Vlacha z Vítkovic, a pět Brňanů. Mezi nimi mezinárodně neostříleného mladíčka Josefa Černého. „V bratislavské skupině jsem odehrál první oficiální mezistátní utkání, porazili jsme Švýcarsko (9:0) a vstřelil jsem také první reprezentační gól. V dalším zápase jsem se trefil do sítě Poláků (vítězili jsme 13:1) a tím moje střelecká bilance na šampionátu skončila. Obsadili jsme třetí místo za Kanadou a Sovětským svazem a netušil jsem, že se národním mužstvem rozloučím v roli kapitána až po olympijských hrách v japonském Sapporu v roce 1972.“

Po jednorozhodnutí přestávce pokračovala Kometa ve spanilé jízdě v dobývání mistrovských titulů, až se zastavila na čísle jedenáct. Od sezony 1959/1960 se na scéně objevil nový a velmi silný konkurent, bratislavský Slovan, který skončil pětkrát druhý a dvakrát třetí za Brňany, až přišla další velké éra Dukly Jihlava. „V té době jsme měli, pod vedením trenéra Vladimíra Bouzka, určité tři nejvyrovnanější útočné formace v celé lize. Útoky Bubník–Pantůček–Danda, Scheuer–Vaněk–Černý a Ševčík–Kepák–Jiřík tvořily neuvěřitelnou sílu. Když se jedné lajně nedařilo, další dvě situaci v pohody zvládly. V sezoně 1963/1964 jsme vyhráli ligu o rekordních sedmáct bodů před Slovanem, nastřílel jsem čtyřiačtyřicet branek a stál se králem střelců (druhý Jan Klapáč z Dukly Jihlava

JOSEF ČERNÝ

měl na kontě 32 a třetí Vlastimil Bubník 29 branek, pozn. autora). Pokud se pamatuji byl to nový rekord v čs. historii a byl jsem prvním střelcem, který se dostal přes čtyřicet branek. Překonal mě až o deset let později Václav Nedomanský v dresu Bratislavy, který přidal ještě tři góly. Ale zatímco můj průměr gólů na zápas byl 1,34, Vaškův 1,04, přičemž my jsme tehdy sehráli dvaatřicet ligových zápasů, a když Vašek rekord překonal už jich bylo čtyřiačtyřicet. Krále střelců jsem vyhrál ještě jednou, v ročníku 1969/1970, ale jen s jedenácti góly v šestatřiceti zápasech. Když jsem po jedenadvaceti sezonách na jaře 1978 uzavřel ligovou kariéru, měl jsem podle oficiálních statistik na kontě čtyři sta tři góly (Antonín Neumann, brněnský statistik Komety, uvádí za 20 sezon v brněnském v dresu 405 branek, pozn. autora) a zatím jen kladenský Milan Nový a litvínovský Vladimír Růžička se 474 a 431 góly mě dokázali překonat. Na jedné straně mě to těší, ale na druhé ukazuje, že elitní střelci se neobjevují často," konstatuje na adresu kanonýrů Josef Černý.

Střelcem se hráč musí narodit, to je známá skutečnost, ale k tomu, aby obzvláště v hokeji střílel góly, potřebuje dvorního, dalo by se říct osobního nahrávače. Černý ho měl v osobě Františka Vaňka a je jen škoda, že se v tehdejší době nevedly statistiky přihrávek, což se v našem hokeji začalo oficiálně sledovat až od sezony 1967/1968 (!). „Franta byl přihrávkový génius – ne nadarmo se za přihrávku uděluje bod stejně jako za vstřelený gól – a jak se říká, že má někdo čich na góly, on jej měl na nahrávky. Franta nebyl na bruslích pomalý, ale také žádný rychlík, což byla při naší spolupráci v podstatě výhoda. Jako centr rozjížděl ze třetiny puky, čekal a v okamžiku kdy jsem měl našlápnuto, mně těsně před obráncem poslal přihrávku na křídlo, na milimetr přesně na hokejku a bek už neměl šanci mě dostihnout. Jen jsem mu ‚zamával‘ a řítil se sám na gólmána. Když jsme byli nastěhovaní v útočném pásmu, řešil Franta perfektně herní situace, skvěle dokázal klamat tělem, přecházet přes protihráče a ve finální fázi mně servíroval nahrávky, ze kterých jsem po nastavení hole jen doklepával puky za záda brankářů. Franta byl navíc velmi nepříjemný a agresivní při napadání soupeře. V jejich ‚osekávání‘ byl přímo mistrem, dokázal vybojovat obrovské množství puků, tím jsme drželi protivníky pod velkým tlakem a nutili je k chybám. Na pravém křídle jsme měli Rudolfa Scheuera, psa obráně, který za nás dva dělal černou práci při hře dozadu. Perfektně se vracel, byl prototypem ideálního bránícího křídla, ale pozor: dopředu to také uměl (za 17 ligových sezon, 2 v dresu Králova Pole a 15 v barvách Komety nastřílel 135 branek, pozn. autora) a hrálo se s ním výborně. Nesmírně jsem obdivoval jeho schopnost

Josef Černý v reprezentačním dresu s tradiční patnáctkou.

hrát neustále na hraně, na hranici sil. Při tréninku i v zápase děl Ruda do úmoru a dokázal se neuvěřitelně vymučit, až se z toho na střídačce někdy pozvracel. Novináři a diváci ho nedoceňovali, ale pro hru naši formace a celou Kometu byl nepostradatelný. Když Franta Vaněk po sezoně 1966/1967 ukončil kariéru a posunul se do role trenéra Komety, zaujal jeho pozici v centru Richard Farda, který mně v sezoně 1969/70 pomohl ke druhé koruně Krále ligových střelců. Richard byl rovněž skvělý nahrávač, i když jiný typ než Franta Vaněk, ale také jsme si vyhovovali. Hráli jsme spolu až do roku 1974, kdy odešel do Kanady. Po jeho ‚zmizení‘ se cosi zlomilo, takové spoluhráče jakými byli Vaněk, Scheuer a Farda už jsem do konce kariéry neměl," charakterizuje Černý spoluhráče.

Ligový dres Komety oblékl Josef Černý naposledy v sezoně 1977/1978 v 39 letech, ale ještě předtím, uzavřel na jaře 1972, po olympijských hrách v japonském Sapporu, reprezentační dráhu. Bylo to nečekané a překvapivé. Národní tým získal na olympiádě bronzové medaile při stejném počtu 6 bodů jako Američané (porazili nás 5:1, a to rozhodlo o umístění, pozn. autora), kteří skončili

druzí za tehdejšími Sovětským svazem. „Nerad na to vzpomínám,“ říká Černý a pokračuje: „Je to celé zamotané, už jsem o tom mluvil několikrát, a nejen já. Faktem bylo, že jsem měl třiatřicet, v týmu byl nejstarší, léta kapitán a za ‚národák‘ už hrál dlouho. Cítil jsem tlak, že bych měl skončit, i když je pravda, že mně nikdo nic neříkal, ale existovaly různé náznaky. To byla jedna věc, která se podepsala na mém rozhodnutí, i když nebyla rozhodující. V Sapporu se totiž v závěru turnaje objevily snahy z ruské strany ovlivnit výsledek našeho vzájemného zápasu, a prý o tom jednalo jejich vedení s našim. Soupeř utkání vyhrál (5:2), vstřelil jsem dokonce jeden náš gól, ale skončili jsme třetí a atmosféra byla pořádně napjatá. I když jsem dostal pozvánku na soustředění před pražským světovým šampionátem, který se hrál za dva měsíce, během cesty z Japonska jsem se rozhodl skončit a oznámil to trenérům. Možná to byla chyba, třeba bych měl konečně titul mistra světa, který mužstvo vybojovalo, ale také jsme – se mnou v sestavě – vyhrát nemuseli. To už jsou jen ta známá kdyby. Pravda je, že jsem nepřepsal dějiny, nikdo se nechtěl za hlavu, naopak se objevila snaha svěst relativně nepříznivý výsledek ze Sappora na moji hlavu. Jak jsem zjistil, rádoby velká gesta jsou na h... a dnes je mně jasné, že jsem měl všechno řešit jinak. Ale už je to pryč.“

Josefu Černému, legendě našeho hokeje, chybí ve skvělé sbírce trofejí, stejně jako Bartoňovi, Bubníkovi, Dandovi, Vaňkovi, Nadrchalovi, Potschovi, Pantůčkovi, Jiříkovi, Ševčíkovi, spoluhráčům ze slavné Komety a také reprezentace, titul světového šampiona. Měli smůlu, scházelo jim štěstí a víc hokejového umění? Proč vlastně nikdy nevyhráli? „Stejně a další podobné otázky jsem si kladl mnohokrát, a jistě nejen já. S odstupem času si myslím, že jsme byli výrazně poznamenáni tehdejší dobou, politickou situací, která se zákonitě promítala i do sportu. Reprezentace byla vždy kvalitní, hrát jsme uměli, ale chybělo nám sebevědomí. Takové jaké mají dnes naši hráči, kteří působí v zámoří, přivázejí si je s sebou na mistrovství světa a nebojí se nikoho. Nás strašili Kanaďané, které jsme měli málem za hokejové bohy a zmíněná sborná byla v naší době naprosto suverénní. Fanoušci si vždy přáli, abychom Rusko porazili, to je ve většině zájmu víc než titul mistra světa, jenže ten tlak byl obrovský a svazující. Sem tam jsme je dokázali přehrát, ale zkazili jsme zápas s jiným soupeřem a bylo po zlatu.“

Na podzim 1978 zahájil Josef Černý trenérskou kariéru. Odešel do rakouského Štýrského Hradce, kde si v místním klubu vyzkoušel roli hrajícího trenéra. „Nějak jsem netušil do čeho jdou, nabídka byla zajímavá, ale jak se ukázalo obtížná. Řídit trénink nebyl pro-

Jednou z životních lásek Josefa Černého je chov holubů.

blém, ale v zápasech to bylo složité. Koučovat tým a ještě hrát, navíc při ne stoprocentní němčině, byla šílená dřina. Ani ne fyzická, ale víc duševní, psychická. Byl jsem z toho úplně vedle a naštěstí to trvalo jen sezonu,“ vzpomíná slavný střelec. V dalších letech vystřídal řadu klubů a přímo symbolicky uzavřel v závěru roku 2001 v Kometě i trenérskou kariéru. Život bez bruslí mu naštěstí dlouho nevydržel. Od

roku 2006 je trenérem hokejové třídy při ZŠ Úvoz, kde má pod dohledem i svého vnuka. Stejně jako mnoho dalších si i Josef Černý klade otázku, proč hraje brněnský tým roky jen první ligu, a jestli má šanci se někdy vrátit mezi elitu? „Odpověď není snadná, recept není jednoduchý a myslím si, že to není jen v penězích. Mám pocit, že Kometa nebyla léta stabilizovaná, moc často se mění vedení, majitelé, trenéři, hráči, funkcionáři, a to není dobré. Když projde za jednu sezonu mužstvem padesátka hráčů, tak to něco signalizuje. Před lety nefungovala spolupráce s vedením města, což se – myslím – výrazně zlepšilo, ale svalovat vinu na ‚radnici‘ je nesmysl. Nechápu také, proč v klubu nepracují bývalí slavní hráči: někdo se jich bojí? V takovém Zlíně, zastávají – s výjimkou prezidenta klubu – všechny funkce kolem mužstva, ale i ve vedení haly, bývalí zlíňští borci, a jak je vidět, jde to. Moc bych si přál, aby se v Brně znovu hrála extraliga, nejen kvůli slavné minulosti, ale proto, že Brno je druhé největší město republiky a je stále hokejové město. Návrat bude těžký, ale není nemožný.“

Josef Černý se stále věnuje dlouholeté vášni, chovu holubů, s kterými občas závodí a pořád čeká na návrat holubí skupiny, kterou ještě v aktivní éře, někdy před třiceti roky vypustil při zájezdu Komety v Holandsku a dodnes nepřiletěla. Prý jsou stále na cestě, ale jdou pěšky...

text: Jaromír Meixner, foto: archiv

ZDENĚK KONEČNÝ

narozen 19. srpna 1936 v Olomouci

- účastník OH 1960 v Římě – 5. místo
- účastník ME 1961 v Bělehradě a ME 1963 ve Wroclawi – 5. a 10. místo
- 5x basketbalový mistr Československa (Zbrojovka Brno)
- Pohár mistrů evropských zemí 1963 semifinále, 1964 finále
- 84 startů v reprezentaci

A handwritten signature of Zdeněk Konečný. The signature is written in a cursive style, with the first part being a stylized 'Z' and the last part being 'Konečný'.

Z CYKLISTY BYL PŘES PRÁZDNINY PIVOT

Málokdo asi zažil podobný úvod bohaté aktivní sportovní dráhy, jako basketbalista Zbrojovky Brno Zdeněk Konečný. „Stál jsem mezi dveřmi do tělocvičny sokolského stadionu v Kounicově ulici, když se za mnou ozval hlas trenéra basketbalistů „Sepła“ Fleischlingera. „Kde hraješ?“ Odpovím: Nikde. „Tak hraješ u nás. Vysveč se a přijď na hřiště.“ Nic jsem s sebou neměl, přišel jsem do tělocvičny bosý a poprvé absolvoval trénink pod odborným vedením ve sportu, kterému jsem pak věnoval kus života,” popisuje událost z roku 1954 Zdeněk Konečný. Aby byl popis úplný, je třeba dodat, že Zdeněkova postava dosahovala výšky úctyhodných 204 centimetrů a teď už se vůbec není třeba divit jednání pana Fleischlingera, neboť dvoumetrových mladíků nechodilo po ulicích tehdy zdaleka tolik, jako dnes a tak nejen trenéři, ale i další lidé, jimž leželo blaho jejich sportu na srdci, je kontaktovali v podstatě kdekoli a kdykoli v naději, že se je podaří získat pro sport pod bezednými koši.

Jako student strojírní průmyslovky v Sokolské ulici v těsné blízkosti stadionu navštěvoval Zdeněk zmíněnou tělocvičnu pravidelně při hodinách školního tělocviku, kde měl se spolužáky a později také s kamarády i mimo školu možnost si tento sport vyzkoušet. „Do svých sedmnácti let jsem se věnoval plavání, cyklistice a koketoval jsem také s házenou v Juliánově. Právě na cyklistické dráze v Pisárkách se mi líbilo, ze známých závodníků, kteří to později dotáhli dost daleko, jsem zde poznal Josefa Kolegara a Františka Jursu. Abych nezůstal pozadu v kvalitě bicyklu, pořídil jsem si díky otcově přízni kolo známé značky Heliet od Ferdý Duchoně a těšil se, jak to bude svištět. Jenže jsem přes prázdniny vyrostl, za léto jsem najednou byl vyšší o osm centimetrů a dvoumetrová postava rozhodně nešla s bicyklem, stavěným na podstatně menšího jezdce, dohromady. Takže s cyklistikou jsem se rozloučil a než byl čas uvážít co dál, došlo ke zmíněnému setkání u vchodu do tělocvičny a pak už šlo vše hladce a rychle. Asi jsem bral novou šanci hodně vážně, jak nasvědčoval výrok našeho třídního, inženýra Kramáře, který když se po mně ve škole někdo ptal, tak automaticky odpovídal: Toho tady nehledejte, bude nejspíš někde na stadionu. Začal jsem s dorostenci, poté přišla sezona v béčku, kde hráli mj. Luboš Babák, Standa Hladík, Borek Studený, Honza Adamus a pak už následovalo áčko vedené ještě rok Lubošem Polcarem a po něm převzal roli trenéra Ivo Mrázek, který do té doby ještě sám hrál.“

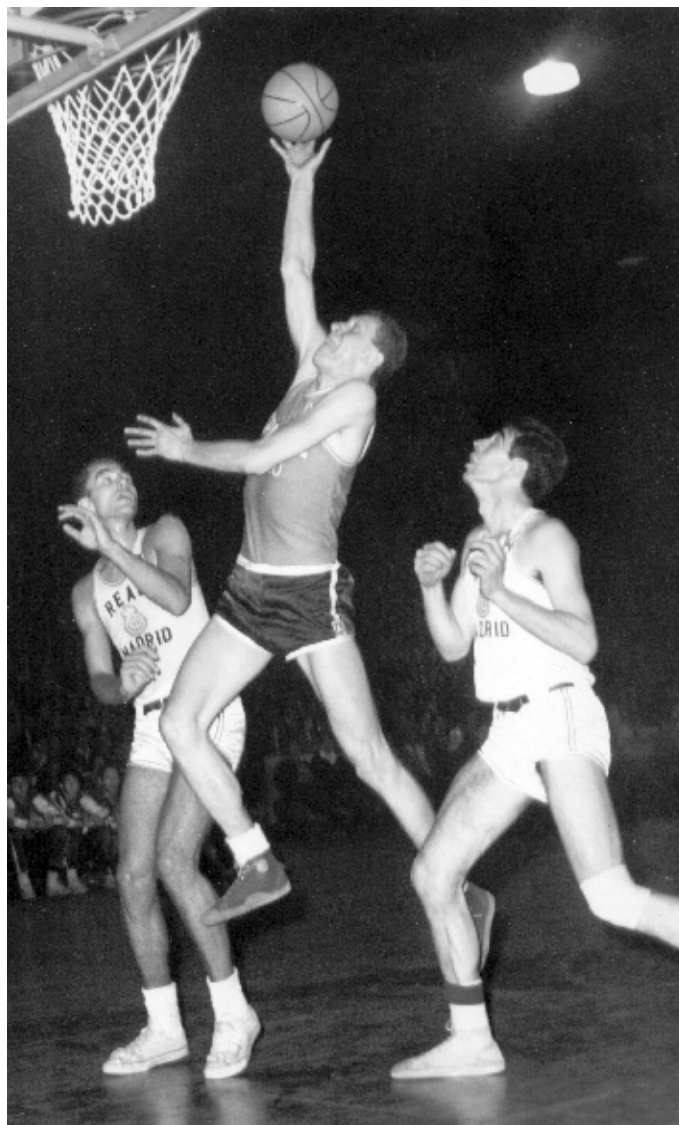
Basketbalový mistr 1962 - Zbrojovka Brno. Zdeněk Konečný je třetí zleva v horní řadě.

Brněnští basketbalisté obsazovali v poválečných letech čelo ligové tabulky s nevídanou suverenitou, nic na tom nezměnilo ani období 1951–1953, kdy museli studenti hájit barvy svých škol a tyto dva tituly zůstaly opět v Brně zásluhou posluchačů pedagogické fakulty Radka Síse, Zdeňka Bobrovského, Ivana Mrázka, Vladimíra Touše, Jana Kozáka, Lubomíra Koláře, Jaroslava Grulichy a dalších. Tento stav však trval jen krátce a byl předeherou slavné éry Zbrojovky, resp. Spartaku ZJŠ. Brňané, už v sestavě se Zdeňkem Konečným, jemuž se podařilo během krátkého času zvládnout fyzické a technické nároky basketbalu, ukončili ligovým prvenstvím v roce 1958 čtyřleté žně pražských celků ÚDA a Orbisu a v šedesátých letech vyšperkovali svoji bilanci nejen domácími mistrovskými tituly, ale také četnými mezinárodními úspěchy, zejména v Poháru mistrů evropských zemí. Zazářili také v reprezentaci, čtveřici Konečný, Pištělák, Konvička a Zdeněk Bobrovský si vybral trenér Ivo Mrázek do týmu, který v olympijském turnaji v Římě v roce 1960 vybojoval páté místo a na dosah měl úspěch ještě výraznější, nebyť těsné prohry s domácí Itálií v Paláci sportu, kde deset tisíc diváků hnalo svůj tým vehementně k postupu mezi elitu. „Rozvážnění Italové mívali při zápasech svého týmu zvláštní zvyk, házeli na hřiště mince, které bylo nutno každou chvíli odklízet. Hráči měli v hledišti obrovskou podporu a přesto nakonec na medaili nedosáhli, skončili čtvrtí. My jsme v utkání o páté místo porazili Jugoslávii i s Koračem.“ Čerstvý mistr se ovšem v roce 1958 potýkal s pořádnou dávkou smůly, když zraněními byli postiženi Zdeněk Bobrovský, Milan Mer-

ZDENĚK KONEČNÝ

kl, František Konvička a Zdeněk Konečný. Sestava se před novou sezonou ocitla v troskách. „Merklovo koleno, zraněné při srážce s belgickým protihráčem, znamenalo po mnoha pokusech o návrat na hřiště předčasný konec závodní činnosti jednoho z nejtalentovanějších basketbalistů. Koleno se sice podařilo dát dohromady, ale „Meča“, jak se mu říkalo, se vždy prosazoval výbušností, na sílu v nohou plně spoléhal. Ostatně vynikal také v atletice, uměl sprint a výšku a na vojně dokonce zaskakoval v atletickém dresu ÚDA ve štafetě. Kdyby měl najednou koleno šetřit, vzdal by se své hlavní přednosti, tak raději basketbalu po několika marných pokusech o návrat zanechal a věnoval se rekreačnímu tenisu a rybám,“ uzavírá úvahu o skvělém sportovci a kamarádovi Zdeněk Konečný a dodává, že případů, kdy zranění znamenalo konec kariéry, je v každém sportu spousta, ale tento byl nesmírně smolný také proto, že postihl hráče teprve dorůstajícího do vrcholné formy, v necelých pětadvaceti letech, jenž se přesto snadno prosazoval i v zápasech se zkušenými zahraničními soupeři.

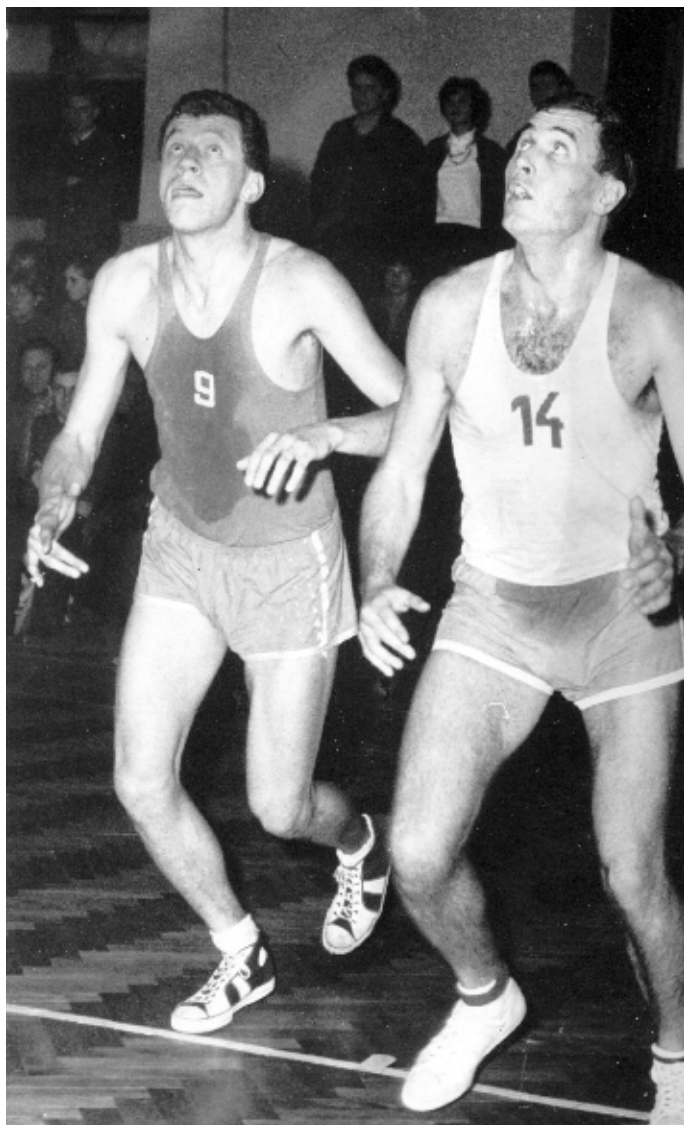
„Přestože koncem padesátých let nebyly příznivé podmínky k tomu, aby naše družstvo mohlo získávat poznatky ze světa a hlavně ze zámoří, využívala Zbrojovka všech možností, třeba při zájezdech, aby načerpala zkušenosti a na naší hře to bylo znát. Dokázali jsme v památném utkání na zimním stadionu porazit americký tým ze Seattlu a neméně cenným úspěchem bylo i vítězství nad reprezentanty Maďarska, kteří rok předtím hráli finále mistrovství Evropy. Už tady bylo vidět, že naše sestava v čele se Zdeňkem a později Janem Bobrovským, Frantou Konvičkou, Ladou Pištělákem a Frantou Pokorným mohla díky mimořádné rychlosti a produktivitě zmíněných borců měřit síly s kýmkoliv. Dokladem toho byla šňůra domácích výher nad zahraničními soupeři, kterou ukončil těsným vítězstvím rozdílem jednoho bodu až Ignis Varese. Přesto se Zbrojovka probíjela v roce 1963 do semifinále a o rok později už do finále Poháru mistrů, když pokořila i OKK Bělehrad s hvězdnými oporami Koračem a Nikoličem. Ve finále nás čekal Real Madrid a tento dvojzápas se hodně podobal předcházejícímu semifinále PMEZ. Vždy jsme si doma vybojovali slibný náskok, ale Real uhrál v Madridu co potřeboval. Když jsme byli v Madridu poprvé, setkali jsme se s bývalým vynikajícím maďarským fotbalistou Ferencem Puskásem, jenž se ve Španělsku usídlil a večer po utkání, které Real vyhrál o 23 bodů s jistou dávkou znalosti poměrů pravil: „Hoši, co jste čekali, přece jste si nemysleli, že si Real nechá finále doma utéct.“ Hodně nepříjemná pro nás byla hala určená především pro pelotu, jednu podélnou stranu hřiště totiž tvořila černá stěna. Real toto prostředí dobře znal, protože zde běžně trénoval, my jsme na tom byli hůř

Hráči Realu Madrid už jen přihlížejí dalšímu koši Zdeňka Konečného.

a přesto jsme odehráli vyrovnaný poločas, ale potom nás maďarský rozhodčí Czifra deset minut nepustil přes polovinu, a to už se přežít nedalo.“

Tělocvična brněnského stadionu v Kounicově ulici byla také mnohdy místem, které soupeřům působilo potíže. Kromě basketbalu zde

Pivoti, kteří se často setkávali jako soupeři i spoluhráči v reprezentaci: Zdeněk Konečný (vlevo) a Bohuslav Tomášek.

měl domov také volejbal a sportovní gymnastika. Rostoucí zájem diváků vyžadoval využít každého místa v prostorném sále v jejich prospěch. „Hlediště bylo třeba při každém utkání postavit a zase uklidit. Zadní koš byl původně zavěšen na zdi, takže tato část hřiště byla stejně na hranici regulérnosti a aby se kapacita zvýšila a hle-

diště tvořilo uzavřený celek, zpracoval předseda oddílu Jiří Novák projekt pro novou konstrukci tak, že deska s košem byla vysunuta asi pět metrů do hřiště. Na druhé straně bylo místa dost a takto tělocvična sloužila skvěle ještě řadu let, než se postavila hala v prostoru bývalého dvora. Diváků se v hledišti včetně galerie tísnilo při důležitých zápasech kolem patnácti set a pro nás to byla parádní kulisa. Přitom nebylo výjimkou, že diváci v první řadě měli nohy na lajnách, což je samozřejmě v rozporu s pravidly, ale tento problém se vždy nějak vyřešil. K přednostem tělocvičny naopak patřily nové parkety, tak kvalitní podlahu měli málokde. Dnes už by se asi v podobných podmínkách hrát nedalo, ale já na starou tělocvičnu vzpomínám moc rád, protože byla místem mnoha našich triumfů a je škoda, že basketbal se v ní už nehraje. Když jsem viděl, jak se konstrukce košů před lety vezly do šrotu, byl to smutný pohled na tečku za jedním slavným hřištěm.“

Brnu patří v poválečném období stále neotřesitelné prvenství v počtu 23 titulů mistrů republiky a za touto mimořádnou bilancí zůstává poněkud utajena úspěšná výchova mladých basketbalistů. Vyrostlo jich zde tolik, že pro všechny nebylo doma uplatnění a setkávali jsme se s nimi v ligových sestavách po celé republice. „Při oddílu Zbrojovky bylo zřízeno středisko vrcholového sportu mládeže, které díky nápaditosti a obětavosti Mikiho Pospíšila soustřeďovalo a vychovávalo hráče po všech stránkách dobře připravené prosadit se bez dlouhého adaptování i mezi seniory. Proto nebyl problém doplňovat pravidelně sestavu A týmu, ve kterém jsem já končil v roce 1967 a později pak Zdeněk Bobrovský, Konvička a Pišťelák. Využili jsme možnosti zahrát si v zahraničí. Já a Zdeněk Bobrovský jsme zamířili do rakouského Radentheinu, Konvička s Pišťelákem do Belgie a navíc Ivo Mrázek odešel trénovat do Padovy, takže nový trenér Radek Sís začínal s týmem hodně obměněným.“ Při odchodu do zahraničí si smlouvy ještě vyřizovali hráči samostatně, ale za krátký čas vznikl Pragosport a vše bylo jiné, přísnější. Nové organizaci, která měla výhradní právo vše vyřizovat a udělovat výjezdní doložky, se odvádělo třicet procent příjmu.

„Myslím, že pivoti dozrávají do vrcholné formy až kolem třicítky a bylo tomu tak i v mém případě. Roli hrály zkušenosti, dovedl jsem si načasovat formu a získat přehled. Po návratu z Rakouska jsem od roku 1970 ještě hrál v Ostravě a třetí místo družstva vedeného Janem Kozákem bylo jistě dostatečným důkazem toho, že jsme hráli dobrý basketbal. K Honzovi Kozákovi bych rád poznamenal, že pokud se o někom dá říct, že spojil život s basketbalem, je to právě on, kdo tato slova naplnil šedesáti lety hráčské a trenérské činnosti ozdobené nesčetným množstvím úspěchů. Honza nastou-

Ruku k dílu před zápasem Realu Madrid na zimním stadionu přiložili i Luboš Helan a toho času voják Zdeněk Konečný.

pil kdysi na umístěnkou do Ostravy a už tam zůstal, ale srdcem je to pořád Brňák. V Ostravě bylo těžké nás porazit, nepodařilo se to ani Zbrojovce a VŠ Praha. To už se však přiblížil konec. Poslední sezonu jsem absolvoval v Košicích, kde se mi shodou okolností podařilo přispět ke sjednání přestupu Kamila Brabence a Michala Arpáše do Brna. Oba pak odvedli ve Zbrojovce kus dobré práce. K osobnosti Brabence není třeba nic dodávat, ale chtěl bych říct na Arpášovu adresu, že šlo o mimořádně talentovaného hráče, skokana k pohledání, který toho mohl pod koši dokázat mnohem víc, nebýt toho, že si vedle sportu chtěl také jaksepatří užít života. Když už hovořím o velkých postavách, s nimiž jsem se setkal, nemohu se nezmínit ještě o Ádovi Pospíšilovi. Jako žák se chodil dívat na naše tréninky a když jsme skončili, půjčoval jsem mu míč a on byl pak šťastím bez sebe, že hřiště patří jen jemu. Využíval tak každou volnou chvíli v tělocvičně, až to někdy sokolníka, pana Nováka, jenž si potrpěl na úřední tón, přinutilo k výzvě: Pospíšile, provozní hodiny skončily, ber na vědomí, že zhasínám a zamykám. Áda to tedy někdy neměl snadné, ale dlouhé hodiny individuálního tréninku nakonec zužitkoval.“

Poté, co Zdeněk Konečný s basketbalem skončil, uplatňoval svoje zkušenosti jako předseda stále úspěšného oddílu a jako strojní inženýr působil také v jiných rolích. Ve své kůži je vždy, když se sejdou bývalí basketbalisté, hráči někdejšího Sokola Brno I a Zbrojovky. „Nezapomíná na nás bývalý předseda oddílu a jeden ze strůjčů velkého vzestupu brněnského basketbalu Jirka Novák, který od roku 1968 žije v USA a už několikrát nás při návštěvách Brna pozval, abychom si popovídali a zavzpomínali. Velkou událostí byly také devadesátiny Sepla Fleischlingera, to bylo setkání, jaké se podaří dát dohromady jen málokdy, a jsem moc rád, že se právě u tak zajímavé osobnosti povedlo. Sepl totiž ještě kromě toho, že jako trenér basketbalové reprezentace byl účastníkem olympiád v Londýně a v Helsinkách, absolvoval také zimní olympijské hry 1948 ve Svatém Mořici v roli hokejového rozhodčího.“

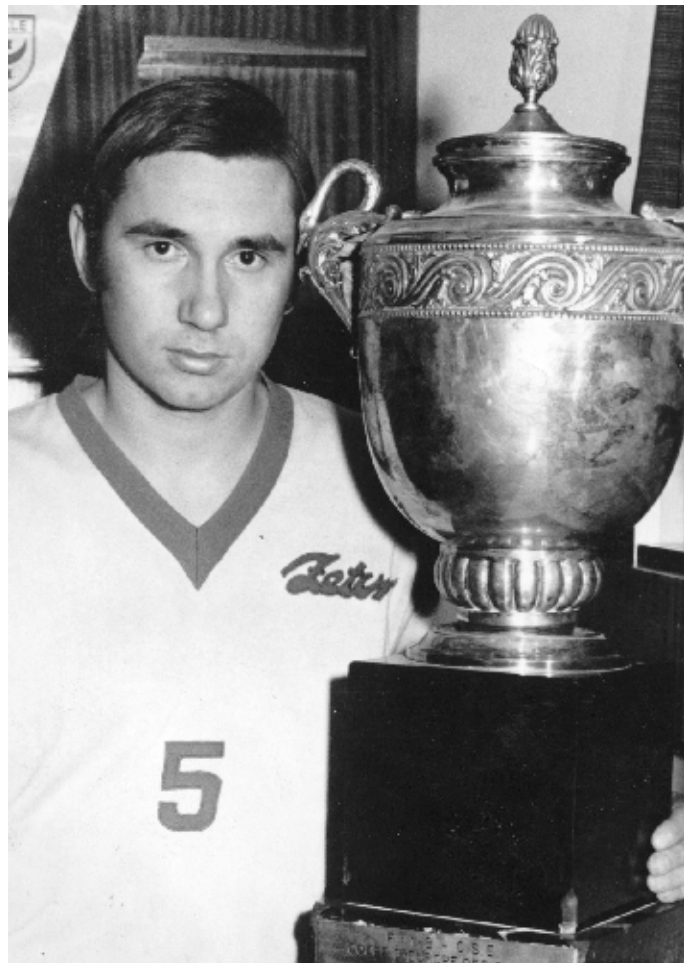
Málokdo by asi čekal, že se bývalý pivotman ocitne také v roli starosty. Stalo se tak v Hostěnicích na Brněnsku, kam se z Brna odstěhoval a kde mu občané dali důvěru. Že udělali dobře, potvrzuje skutečnost, že Hostěnice získaly primát v soutěži Obec roku 2000, což je jistě skvělá vizitka jak občanů, tak i vedení obce v čele se starostou, který výrazně podpořil i sport v obci. Když ještě sportoval, poznal kus světa a poté, co skončil, nacestoval toho ještě mnohem víc a četné trofeje zdobící jeho kancelář potvrzují, že o dobrodružné zážitky při nich nebyla nouze.

K nepřehlédnutelné postavě Zdeňka Konečného patří neodmyslitelně přezdívka „Mustafa“. Každý hned ví o koho jde, ale kde je původ pojmenování, které se vžilo jako málokteré jiné? „Právě v době, kdy jsem přišel do Zbrojovky, se v kinech promítal film Malý Muk a vystupoval v něm chlapík, jenž při běhu užíval poněkud zvláštní delší krok, jako pták marabu. Toho si každý hned všiml a Lojza Vykydal z našeho béčka přišel na trénink a povídá: „Zdeno, ty běháš, stejně jako ten Mustafa v Malém Mukovi.“ A hned to zabralo, chopili se toho i další hoši a už to šlo se mnou všude, kam jsem se pohнул,“ dodává Mustafa. Od doby, kdy jeden z populárního kvarteta bratrů Vykydalových vyslovil toto přirovnání a tím i pojmenoval nastupující oporu, už uplynulo plné půlstoletí a přezdívka stále funguje a bude fungovat dál, dokonce i na úřadech a také u syna. Jinak tomu totiž u pracovních stále vytížených a nejen ve sportovních kruzích známých postav, které patří v historii brněnského i československého basketbalu velmi čestné místo, ani být nemůže.

DRAHOMÍR KOUDELKA

narozen 26. května 1946 v Krasové - okres Blansko
zemřel 19. srpna 1992 v Lulči u Vyškova

- zlatá medaile z mistrovství světa 1966 v Praze
- bronzová medaile z olympijských her 1968 v Mexiku
- účastník OH 1972 v Mnichově (6. místo) a 1976 v Montrealu (5. místo)
- vítěz Poháru mistrů evropských zemí 1968
- sedminásobný volejbalový mistr Československa (Zbrojovka Brno a Dukla Liberec)
- mistr Itálie (Catania)
- dvakrát nejlepší volejbalista Československa, jednou nejlepším volejbalista Itálie

POKOŘENÍ HVĚZDNÉ METY

Pečlivě vedený osobní archiv je dokladem mimořádných sportovních úspěchů volejbalisty Zbrojovky Brno, Drahomíra Koudelky. Zlato z mistrovství světa, bronz z olympijských her, prvenství v Poháru mistrů evropských zemí a řada národních mistrovských titulů nejen československých, to je jen velmi stručný a neúplný výčet toho, co brněnský elektroinženýr stihl během více než dvou desítek let aktivní činnosti pod vysokou sítí.

Láska k volejbalu Drahoše neopustila ani po čtyřicítce, kdy usedl na trenérskou židli a věnoval se práci, jejíž výsledky už nemohl ovlivňovat přímo na hřišti. Přesto si chtěl alespoň něco z toho, co sám prožil jako hráč, zopakovat se svými svěřenci, ale bohužel zůstalo jen u plánů. Krutá zpráva o selhání srdeční činnosti šokovala v srpnu 1992 rodinu, přátele i širokou obec volejbalistů a příznivců tohoto sportu. Pozorný manžel, laskavý otec osmnáctileté Olgy a osmiletého Honzíka, skvělý člověk, kamarád a sportovec tělem i duší odešel v pouhých 46 letech. Zůstal jen smutek, nezažehené rány a vzpomínky. Díky uvedení do Sportovní síně slávy dochází k důstojnému uctění památky osobnosti, která pro své město vykonala mnoho dobrého. Pro všechny, jimž tento člověk s dobrou duší a srdcem sportovního velikána stále chybí a bude dál chybět, je to milé pohlázení a nádherný čin.

Pojem Lázníčkova parta vznikl v době, kdy vynikající šlapanický volejbalista měl po návratu z ATK Praha doma zlatou medaili z mistrovství světa a v dresu Zbrojovky Brno i reprezentace si připisoval na své konto další úspěchy. Už jako hráč však myslel dopředu a sestavil žákovské družstvo, jehož členové postupně dozrávali do formy natolik mistrovské, že výsledkem byly kromě domácích titulů i trofeje podstatně cennější. Jednou z opor tohoto kolektivu byl i Drahoš Koudelka. „Péči o mládež jsem se od roku 1960 začal věnovat jako trenér z povolání. Drahoš byl v družstvu nejmladší a postupně se ukázalo, že byl také jedním z nejlepších,“ sahá hluboko do minulosti Karel Lázníčka. „Díky talentu dokázal zahrát na kterémkoliv postu a právě jeho mimořádné schopnosti mě vedly k rozhodnutí pověřit ho funkcí náhrávače a tvůrce hry. Při 193 centimetrech ovšem obstál také jako smečář a v dorostu proto také tuto úlohu zastával, samozřejmě perfektně a s přesvědčivým úspěchem. Myslím, že pokud by se Drahoš rozhodl pro jiný míčový sport, dotáhl by to v něm také daleko, měl k tomu obrovské předpoklady. Patřil k nejspolehlivějším hráčům, v přípravě nic neošidil

Mistrovská Zbrojovka 1965 – Drahomír Koudelka je vpravo dole.

a na jeho formě to pak bylo znát. Bez obav jsem ho v necelých šestnácti letech mohl zařadit do seniorské sestavy, která se začala v lize okamžitě prosazovat a o čtyři roky později už patřil i mezi opory reprezentace. Také jeho přičiněním vybojoval československý tým titul mistra světa, přičemž je vhodné dodat, že ke zlatým medailím přispěli také další brněnští hráči Petr Schenk a Vladimír Petlák, stejně jako o dva roky později v olympijském turnaji v Mexiku k bronzu. Byly to zlaté časy brněnského volejbalu, který kraloval i v evropských klubových soutěžích. Já jsem si kromě velkých sportovních úspěchů vážil také vztahu většiny našich hráčů ke svému klubu a městu a také v tom byl Drahoš příkladem. Stihl při sportu i studium na vysoké škole, podobně jako další hráči. Studentů byla v družstvu většina a své povinnosti zvládali v tělocvičně i ve škole. Jiří Toman nebo Mirek Koudelka dokonce s červenými diplomy. Pokud vím, přestože nemuseli, navštěvovali i školní hodiny tělocviku, prostě byli to normální hoši. Myslím, že jejich okolí to také náležitě oceňovalo a neskrývám, že sám jsem z jejich počínání měl také dobré pocity,“ svěřil se Karel Lázníčka. Nástup mladých do Lázníčkovy sestavy znásobil sílu Zbrojovky, která vyhrávala v lize hodně zápasů bez ztráty setu, často za necelou hodinu. Diváci se tak krátkou podívanou cítili málem ošizeni, ale o to víc si na své přišli při utkáních Poháru mistrů evropských zemí. Za dvojím prvenstvím v této soutěži byla skryta řada bitev zejména se soupeři z Bukurešti, Lipska a Alma-Aty.

Zbrojovka Brno 1968, vítěz Poháru mistrů evropských zemí. Bohužel krutým předčasným úmrtím nebyl z této sestavy postižen jen Ing. Drahomír Koudelka (stojící čtvrtý zleva), ale také Ing. Vladimír Petlák (sedící druhý zprava), prof. MUDr. Jiří Toman, CSc. (stojící druhý zprava) a Ing. Pavel Hádlík (stojící čtvrtý zprava) - tragický úděl plné třetiny slavného týmu.

Drahošův o pět let starší bratr Miroslav se rovněž podílel na většině velkých úspěchů volejbalové Zbrojovky a logicky mu připadla role rádce, pokud šlo o významná rozhodnutí mladšího sourozence. Jedním z nich byl Drahošův přestup od stolního tenisu k volejbalu. „Drahoš se vášnivě hrnul do všech míčových sportů, všechny ho bavily a do jejich tajů pronikal neuvěřitelně lehce

a rychle, což se v žákovském věku vztahovalo hlavně na stolní tenis,“ vybavuje si desítky let staré vzpomínky Mirek. „Chodil do herny Zbrojovky, která tehdy byla v jednom z malých sálů Stadiónu v Kounicově ulici a sváděl tam bitvy, často i vítězné, se Štěpánkem, který se později řadil k oporám reprezentace. Já jsem se věnoval napřed v Černých polích a později už ve Zbrojovce vo-

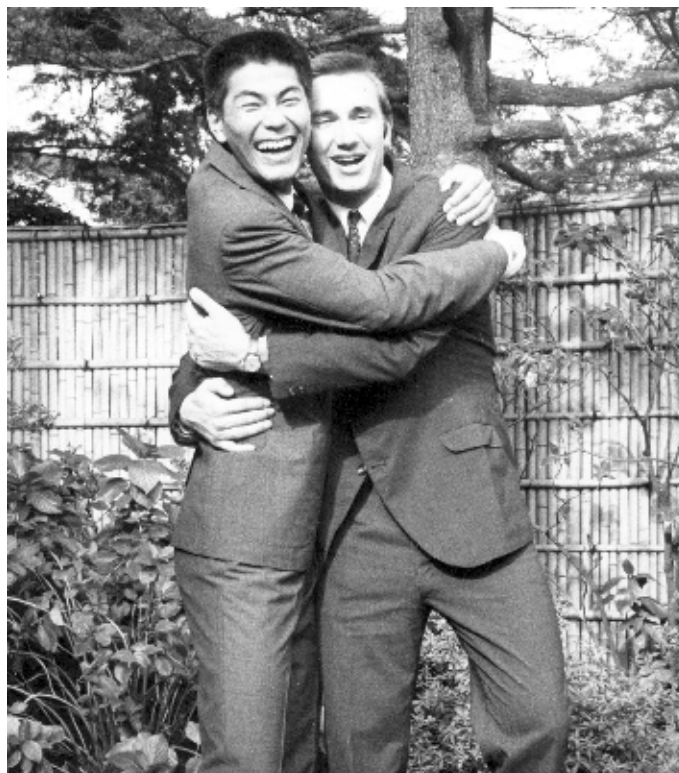
DRAHOMÍR KOUDELKA

lejbalu a věděl jsem, že Karel Láznička dává dohromady družstvo žáků. Vycházel jsem z předpokladu, že volejbal by bráchu zaujal víc než ping-pong a podařilo se mi ho také bez větších problémů přesvědčit, aby tuto šanci využil a určitě to nebyla špatná volba. Karel s přijetím nováčka souhlasil, neodpustil si však poznámku, abych si nemyslel, že kvůli tomu, že je to můj brácha, bude mít nějaká privilegia, na to ať zapomenu.“

Drahoš stihl se spoluhráči, s nimiž později vybojoval i řadu vítězných bitev mezi dospělými na poli domácím i ve světě, získat ještě v dorostu dva přebornické tituly a už jako šestnáctiletý se poprvé s Mirkem sešli v seniorské Zbrojovce. Karel Láznička vystihl jeho schopnosti a zařadil ho na místo nahrávače, což zpočátku vypadalo jako poněkud neuvážený krok, ale když mladší z Koudelků dokazoval, že tuto roli dokonale zvládá, ukázaly se jeho centimetry navíc proti jiným nahrávačům jako zbraň velkého kalibru. Dokladem jeho rychlého výkonnostního vzestupu byla i nominace do reprezentace, kterou v roce 1966 čekalo mistrovství světa v Praze. Bylo mu dvacet let, když příležitost od trenéra Matyáška dostal rovnou v základní sestavě a zlatá medaile byla pečetí, jakou se při vstupu do světa velkého volejbalu mohl sotva kdo pochlubit. Na šampionát v Praze navazovala po dvou letech olympiáda v Mexiku, kam už cestoval československý celek v pozměněné sestavě a svou příslušnost ke světové elitě potvrdil ziskem bronzové medaile, když na stříbrné Japonce ztráceli naši volejbalisté pouhé dva sety ve skóre.

Málem stejně jako volejbal přirostla většině Lázničkových svěřenců k srdci košíková, ostatně ani trenér nebyl v tomto směru výjimkou. „Měli jsme svůj tým na Starém Brně, kam jsme často spěchali hned po volejbalovém tréninku na Stadionu a na pořadu byla druhá fáze. Kromě nás dvou byli v družstvu Gregor, Valoušek, Samek, Petlák a výsledky byly natolik dobré, že se nám podařilo postoupit až do divize, ale potom už nebylo možné tuto soutěž zvládnout. V létě nás víc než cokoliv jiného lákal nohejbal. S Drahošem jsme byli dokonale sehraní a tomu také odpovídaly velmi dobré výsledky,“ dodává Miroslav Koudelka.

Nástup mladé opory měl odezvu i v médiích. Tomáš Grossmann ve Štartu o Drahomíru Koudelkovi mj. napsal: Byl nováčkem mezi velikány Musilem, Goliánem, Kopem, Schenkem. Karel Láznička ho naučil nejen hrát, ale také chápat volejbal jako hru, tedy i s tím, že přináší úspěchy i zklamání, stejně jako je tomu v životě. Československo bylo s přispěním Lázničkových odchovanců volejbalovou velmocí a díky nápaditosti, pestré hře a improvizaci by úspěchů, jakým byly stříbrné medaile

Člověk tak kamarádský a spolehlivý jako byl Drahoš Koudelka měl bezpočet přátel. Jak potvrzuje snímek, nejen doma, ale i v dalekém Japonsku; toto je uznávaný reprezentant Jungo Morita

z olympiády v Tokiu, zlato z mistrovství světa v Praze, či bronz z OH v Mexiku mělo být v blízké budoucnosti ještě víc.“

S blížící se třicítkou ovšem musel úspěšný volejbalista po mistrovství světa 1974 v Mexiku řešit problémy, které jsou ve vrcholovém sportu celkem běžné. Přibližuje je tehdejší Drahošova poznámka v novinách. „Nemohl jsem kvůli zraněnému kolenu naplno trénovat, což muselo být na formě znát. Přestaly mi chodit pozvánky na akce reprezentace a nebylo těžké si uvědomit, že je třeba skončit. Oznámil jsem svoje rozhodnutí, převzal na památku nějaké dárky, kytici a dres s dvanáctkou a vzal na vědomí, že jedna kapitola mého sportovního života skončila. Podstoupil jsem operaci menisku a čekal, co bude dál.“ Nebyly to příjemné chvíle, ale pooperační stav se rychle lepšil a v březnu se opora Brna objevila znovu na hřišti. Reprezentace se mezitím chystala na evropský

šampionát, ale z Jugoslávie přivezla jen šesté místo. V dohledu byla kvalifikace na olympijské hry 1976 v Montrealu a mezi návrhy na řešení poklesu výkonnosti se objevil i návrat Drahomíra Koudelky. K tomu také došlo a tak se brněnský smečující nahrávač, či nahrávající smečař objevil znovu na scéně a dokonce ne sám, ale i s uzdraveným Tomášem a omilostněnými hříšníky Stančem a Vondrkou a výsledkem byl postup do olympijského turnaje a v něm pak cenné páté místo.

V roce 1976 dostal Drahoš Koudelka díky splněným předpokladům pro tyto záležitosti nabídku hrát v Itálii. Dva roky působil na Sicílii, Catanii pomohl k titulu mistra Itálie a navíc byl vyhlášen nejlepším volejbalistou země. V Catanii se spřátelil s trenérem Carmelem Pitterou, jenž později dovedl italskou reprezentaci k titulu mistrů světa a toto přátelství přineslo zřejmě oběma nové a zajímavé impulsy, které ve své další činnosti úspěšně využili.

Vlastimil Vykydal byl Koudelkovým spoluhráčem a v jednom období v brněnském Technickém muzeu i nadřízeným. Jeho vzpomínky na kamaráda by vydaly na celou knihu, zde jsou tedy alespoň některé. „Drahoš byl člověk ve všech směrech spolehlivý,

obětavý a vždy přátelsky naladěný, což platilo stoprocentně i o jeho vztahu k práci. Jeho vstřícnost nám velmi pomohla v době, kdy působil v Itálii. I během krátkého pobytu v zemi nám dokázal díky své popularitě a iniciativě navázat a zprostředkovat kontakt s Technickým muzeem v Miláně, které je svými sbírkami světově proslulé. Následná spolupráce s Itálií naši činnost velmi obohatila a přinesla skvělé výsledky. Navíc v době našeho pobytu v Itálii si dal záležet na tom, abychom ochutnali italské speciality, protože dobře věděli, že gurmánské výšlapy za dobrým jídlem a pitím jsme spolu a ještě s Jirkou Tomanem v Brně podnikali často a rádi. Ostatně, pokud šlo o jídlo a pití, byl Drahoš vždy ve svém živlu. Dovedl různé ochutnávky zorganizovat, sehnat vše potřebné a v roli zkušeného gastronomu zpracovat, včetně stolování. Jeho špagety na pět způsobů, které připravoval volejbalistkám v době, kdy je trénoval, měly obrovský úspěch,” dodává Vykydal.

Pro dobro své rodiny byl Drahoš Koudelka ochoten obětovat cokoliv a naopak také sám nacházel doma vždy pochopení a pohodu. Jako sportovec měl určitě své představy o tom, co by žena i děti mohly zkusit s míčem, lhostejno s jakým. Pokud by měla být řeč o sportování bez míče, tak to jaksí nebyla jeho parketa, prostě míč byl podmínkou. „Kdysi jsme spolu vyhráli na Káčatech v Komíně volejbalový turnaj v mixech a nemusím zdůrazňovat, či zásluhou,” připomíná paní Věra příjemnou událost a dodává, že aktivním sportem žila celá rodina. Sama však v zápale pro sport zůstávala přece jen pozadu za svým otcem, JUDr. Ervínem Buchníčkem, známým ze Sokola a zejména z volejbalového dění. Syn Honza je na tom se svými 195 centimetry v basketbalu, pro který se nakonec rozhodl, docela dobře, zvláště když něco z tátova talentu je na něm znát. „Když si sedne do křesla a dá si nohu přes nohu, je to celý táta. Držení těla, pohyby, nakloněná hlava a totéž platí o povahových rysech,” netají radost paní Věra.

Když probíhaly přípravy na volbu světového volejbalisty dvacátého století, ocitli se mezi adepty na toto ocenění také dva naši hráči: dvojnásobný mistr světa Josef Musil a majitel zlata ze světového šampionátu a držitel bronzové olympijské medaile Drahomír Koudelka. Velká sláva je nakonec minula, ale pozice každého, kdo se ocitne v podobném postavení, lze klidně srovnávat s americkými Oskary, u nichž už samotná nominace je velkou poctou. Kdyby se Drahoš těchto dnů dožil, určitě by mu nevadilo, že zůstalo jen u nominace. A nejspíš by dodatečně poděkoval bráchrvi, že mu ten ping-pong tehdy rozmluvil.

text: Zdeněk Hrančík, foto: archiv

OLGA PŘIDALOVÁ - MIKULÁŠKOVÁ

narozena 26. září 1939 v Brně

- mistrovství světa 1964 Lima – 2. místo
- mistrovství světa 1967 Praha – 3. místo
- mistrovství Evropy 1962 Mylhúzy – 2. místo
- mistrovství Evropy 1964 Budapešť – 3. místo
- mistrovství Evropy 1966 Sibiu a Kluž – 2. místo
- mistrovství Evropy 1968 Messina – 9. místo
- v letech 1959 – 1961 a 1965 a 1966 stříbrná medailistka v mistrovství republiky
- v letech 1957, 1962, 1964, 1967, 1971 a 1973 bronzová medaile v mistrovství republiky
- dvakrát zvolena do all stars týmu čs. Ligy
- v roce 2007 uvedena do basketbalové síně slávy ČR

– hráčská kariéra

Žabovřesky (1956 – 1963), Královo Pole (1963 – 1973)

Přidalová 1959

EXHIBICE V MADRIDU JAKO ZADOSTIUCINĚNÍ

Patnáct sezon v brněnském ligovém dresu s převážně medailovým umístěním a 171 reprezentačních startů řadí basketbalistku Olgu Přidalovou mezi významné osobnosti bohaté historie československého basketbalu. Rychlou a skvěle technicky vybavenou hráčku zdobila vysoká produktivita. Díky těmto vlastnostem se prosazovala nanejvýš přesvědčivě a lehce, její hře nechyběl ani nádech elegance. Ve statistikách se kromě rodného jména Mikulášková objevuje v nejslavnějším období šedesátých let také příjmení Kyzlinková. Tehdy obohatila svoji sbírku o stříbro a bronz z mistrovství světa a z evropských šampionátů přivezla další dvě stříbrné a jednu bronzovou medaili. Po dobu čtyř let byla kapitánkou reprezentačního družstva.

Jako zvláštní a pro družstvo velmi potřebný hráčský typ oceňuje Olgu i s odstupem času někdejší trenér Králova Pole i československé reprezentace Jindřich Drásal. „Nepotřebovala sahat po tvrdosti, prosazovala se inteligencí a přehledem, byla skvěle vybavená technicky a ve své době byla snad jedinou basketbalistkou, která uměla útočné akce začínat zády ke koši a často se k zakončení útoku vydávala z hranice trestného hodu a její úspěšnost postavená na chytrosti byla o to větší, že i když nepatřila k nejvyšším, uměla se pod košem pohybovat jako pivot a dosahovat vysoké produktivity. V roli kapitánky byla v Brně i v reprezentaci a měla pro tuto činnost znamenité předpoklady. Jednak jako vůdčí typ a také díky schopnosti zmírňovat mezigenerační rozdíly v týmu, v tom byla skutečnou trenérovou pravou rukou, což jsem vždy oceňoval a dodnes vzpomínám, jakým přínosem pro společné cíle tato podpora byla,“ charakterizuje někdejší oporu Jindřich Drásal.

Na rozdíl od současné praxe se Olga začala vážně zabývat sportem až v dorosteneckém věku a v druhé polovině padesátých let se jí dařilo stejně dobře v basketbalu i ve volejbalu. Dokonce tak, že v obou sportech dostala pozvánky do juniorské reprezentace, ale to už bylo zřejmé, že bude třeba se rozhodnout, jak dál. „Trenéři Štaud a Ondráček uměli hráčky znamenitě motivovat, dovedli nás pro sport plně zapálit, a o to bylo moje rozhodování těžší. Na druhé straně mě víc přitahoval basketbal, protože je v něm víc pohybu a prostor pro vymýšlení. Přednost proto dostal basketbal, přesto jsem pak ještě asi dva roky hrála doplňkově i volejbal, ale jen ve druhé lize,“ vzpomíná Olga Přidalová na začátky

Brněnská kapitánka v souboji o míč s hráčkami pražské Sparty.

v Žabovřeskách, odkud se basketbal později přemístil do Slavie VŠ Brno a poté za lepšími podmínkami do Králova Pole, stále pod vedením Jiřího Štauda. „Jura pro basketbal žil, na přípravu, včetně kondice i vedení zápasů, byl sám a vše, co tato práce vyžadovala, zvládal bez problémů a nervozity. Jeho klid i v nejvypjatějších okamžicích zápasů nás vždy posiloval. Byl odborníkem na rehabilitaci a svými poznatky z tohoto oboru obohacoval i basketbalovou přípravu. Dokonce v takové míře, že naše výkonnostní testy nejednou ukázaly lepší výsledky než měla družstva, v nichž působili specialisté na kondiční přípravu.“

Ostrou reprezentační premiérou mohlo být už mistrovství světa 1957 v Brazílii, ale z premiéry brněnské naděje sešlo. „Přednost dostala Ludmila Lundáková, která byla jednak zkušenější a navíc byla v Riu vyhlášena Miss šampionátu, takže to byla určitě dobrá volba. Mojí premiérou pak bylo mistrovství Evropy 1962 ve Francii. V Myhlúzách ležela hlavní tíha na zkušené ose týmu Hubálková, Vecková, Horáková a Nováková, jako nová hráčka jsem k těmto oporám měla úctu a sama si příliš nevěřila, ale trenér Svatopluk Mrázek uměl velmi dobře zapojit do hry i mladší basketbalistky. Dokázal rozptýlit naše případné obavy, že účast v týmu si zcela nezasloužíme a naopak v nás vzbudit pocit, že do družstva patříme, což nám pozvedlo náladu a moc nám to pomohlo.“

První cesta mimo Evropu vedla v roce 1964 na mistrovství světa do Peru a zážitky byly úměrné vzdálenosti i odlišnostem této země. „Obrovský problém se naskytl sotva jsme přijeli na místo. Naše skupina se totiž hrála v Arequipě, ležící ve výšce dvou tisíc

OLGA PŘIDALOVÁ - MIKULÁŠKOVÁ

metrů. S řídkým vzduchem a časovým posunem si nikdo nevěděl rady. Zkoušeli jsme všechno možné a trochu jsme si zvykly, což bylo asi něco jako malý zázrak. O aklimatizaci nemohla být ani řeč a tak třeba rozhodčí řešili těžkosti používáním kyslíkových přístrojů. Nakonec jsme skupinu s týmy Jižní Koreje, Argentiny a Jugoslávie zvítědily a ve finálových bojích v Limě, tedy ve výšce padesát metrů nad mořem se nám hrálo nádherně a odvážely jsme si stříbrné medaile. S nadsázkou se asi dá říct, že Arequipa byla v podstatě něco jako vysokohorské soustředění, kterým jsme tehdy předběhly dobu.“

Mistrovství světa v roce 1967 se konalo v Československu a tomu také odpovídal zvýšený zájem o tuto událost a zejména o vystoupení domácí reprezentace, která ze zahraničí vozila medaile jako na běžícím pásu a s výhodou domácího prostředí měla být účast ve finále samozřejmostí. „Moje očekávání bylo navýšeno pocity o to silnějšími, že do družstva byla zařazena i sestra Eva. Je o osm let mladší a s basketbalem se pasivně seznamovala už jako dítě. Na příkaz maminky jsem ji opatrovala a co jiného zbývalo, než ji brát s sebou do tělocvičny. Nebylo divu, že se Evě basket zalíbil a využila vítané příležitosti zkusit to v žákovském družstvu u manželů Těhničkových. Ukázalo se, že má pohybový talent, zvládla techniku, zkrátka měla to v sobě a když dostala příležitost v lize, byla v dohledu už i pozvánka do reprezentace.“

Skupiny mistrovství světa 1967 se hrály v Brně, Bratislavě a v tehdejší Gottwaldově a náš tým se musel už v kvalifikační skupině potýkat s nečekanými starostmi. „Nervozita nám i přes vydatnou podporu bratislavských diváků svazovala ruce a tak jsme Itálii porazily jen 41:39 a s Jižní Koreou jsme o bod prohrály. Bylo to překvapení na náš účet, ale další průběh turnaje ukázal, že Korejky, které nikdo příliš neznal a pro přední umístění se s nimi příliš nepočítalo, přijely velmi dobře připraveny. Byly rychlé, uplatňovaly pověstnou asijskou razanci pohybu, byly všude včas a dařila se jim střelba ze všech pozic. Tedy předností víc než dost. S výjimkou Sovětského svazu byly úspěšné i v dalších zápasech. Stříbrné medaile, na které jsme si brousily zuby my, získaly nakonec celkem přesvědčivě Korejky. Nám se v pražské finálové skupině už dařilo, samozřejmě s výjimkou utkání se sovětským družstvem, ale porážka z Bratislavy nás odsunula na třetí místo.“

Družstvo KPS Brno v sezoně 1967/68 s trenérem Jindřichem Drásalem (stojí vpravo vedle Olgy Přidalové).

Po třech letech působení v reprezentaci se Olga stala kapitánkou týmu, což bylo nesporným oceněním jejích schopností, ale na druhé straně i nemalým překvapením, neboť tato funkce byla do té doby svěřována výhradně pražským hráčkám. „Sama jsem také očekávala, že po mimořádné osobnosti, kterou byla dosavadní kapitánka Milena Vecková, padne volba třeba na Sylvu Richtarovou. Někde se objevila zmínka, že tým má poprvé kapitánku z Moravy, ale proč nezůstala zachována tradice jsem neměla tušení. Nová role mě nijak nesvazovala i když jsem si byla vědoma pocitu, že je mi něco svěřeno. Bylo zapotřebí komunikovat s trenéry a konzultovat případné náměty hráček, nevzpomínám si však na nějaké větší problémy. Snad jen to, že porážky vždycky atmosféru i komunikaci nepříznivě ovlivnily, ale tak už to chodí.“

Bronz z Prahy nenaplnil očekávání, možná způsobil i mírné rozpaky, ovšem kalich hořkosti čekal na československé basketbalistky o rok později při mistrovství Evropy na Sicílii. „Způsobila to prohra s Polskem v kvalifikační skupině v Palermu a zejména následná taktická porážka Polska od Bulharska. Mezi Polskem, Bulharskem a Československem rozhodovaly o postupu vzájemné zápasy, které vyzněly těsně ve prospěch Polska a Bulharska, zatímco nám připadl chmurný úděl bojovat o umístění v dolní polovině startovního pole.“

V sestavě reprezentačního týmu Československa, který se utkal v madridském Paláci sportu s Brazílií, se představily i sestry Mikuláškovy, vpravo dole je Olga, nad ní Eva.

Poprvé v poválečném období zůstalo Československo na mistrovství Evropy bez medaile obsadilo až deváté místo a donekonečna se přetřásaly příčiny debaklu. „S Polskem jsme neměly problémy, tentokrát se však soupeřky důkladně seznámily s naší hrou, tomu podřídily taktiku a slavily úspěch. Možná měly v kritickém střetnutí dostat víc příležitostí mladé neokoukané hráčky, které už měly dost zkušeností a mohly Polky překvapit víc než základní sestava, jejíž hru měly soupeřky přečtenou. Odvrátit hrozbu vyřazení z bojů o medaile jsme mohly i výraznější výhrou nad Bulharskem, stačily by dva koše. Vyhrály jsme jen 47:38 a na vylepšení skóre jsme včas nemyslely, asi nikdo nečekal, že Polsko v závěrečném utkání skupiny podlehne Bulharsku a vezme si tak do finálové skupiny slabší Bulharky, s nimiž si pak v Messině snadno poradilo a vybojovalo bronzové medaile.

Sicílie byla mým loučením s reprezentací. Bylo třeba věnovat se naplno zaměstnání. Vystudovala jsem na univerzitě všeobecnou chemii a potom byla vedoucí laboratoře mechaniky zemin. V lize jsem ještě čtyři sezony odehrála a v roce 1973 skončila. O necelý rok později se narodila dcera Petra. Návrat pod koše už nepřicházel v úvahu, dva roky jsem pomáhala s přípravou děv-

čat v základní škole v Nejedlého ulici v Lesné a pak už zůstalo jen u role diváka. První kroky pod koši už měla za sebou Petra a tak mi připadl úděl sledovat basketbal z druhého břehu. Petře se docela dařilo, hrála ligu a dostala se i do akademické reprezentace, současně si ale také uvědomovala, že sport na této úrovni je řehole, je nutné se mu věnovat naplno a nebyla si jista, zda přitom zvládne studijní povinnosti. Nakonec vzala v úvahu, že na tom není výkonnostně zase tak dobře, aby se patřičně prosadila a zůstala u basketbalu a později lyžování a dalších sportů jen pro radost.“ V bilanci Olgy Přidalové i družstev, v nichž působila, září skvělé výsledky a medaile, přesto nelze přehlédnout, že ve výčtu úspěchů se neblýská zlato. „Brno desítky let nestačilo na Prahu, Orbis, Sparta a Slavia Vysoké školy měly lepší hráčské obsazení a asi také pod-

mínky. Do Prahy mířily často i dobré hráčky nejen z celých Čech, ale i ze Slovenska a z Moravy. V bojích o mistrovské tituly to hrálo důležitou, často rozhodující roli. Brno tak přitažlivé nebylo a proto muselo vystačit s vlastními odchovankyněmi. Reprezentace zase zůstávala trvale ve stínu Sovětského svazu a jeho obrovitých a prakticky nebránitelných opor, s nimiž si při šampionátech neu-měl poradit nikdo. Sborná však nespolehala jen na pivotky, měla v sestavě dostatek vysokých a důrazných hráček produkujících silový basketbal a soupeřky tak spolehlivě válcovala jako na běžícím pásu. Vzpomínám, že se nám jednou podařilo mistryně světa i Evropy v přípravném utkání v Karlových Varech porazit a byla z toho velká sláva. Tým tehdy vedli trenéři Miloslav Kříž a Jan Karger. V bojích o medaile se však žádný zázrak nekonal, přesto jsme se dočkaly ocenění, na které by asi žádná z hráček nepomyslela ani ve snu. V roce 1965 požádal Mezinárodní olympijský výbor světovou basketbalovou federaci FIBA o uskutečnění ukázkového utkání, při němž představitelé olympijského hnutí posoudili možnost zařazení ženského basketbalu do programu olympijských her. FIBA pro tuto příležitost zvolila týmy Československa a Brazílie, vynechala tedy suverénní evropské a světové mistryně, což bylo pro celý československý basketbal velkou poctou, zadostiučiněním a alespoň symbolickým vystoupením ze stínu. Hrál se v Madridu, nám se podařilo vyhrát 71:66, podstatnější než výsledek však byly velmi příznivé ohlasy na předvedenou

OLGA PŘIDALOVÁ - MIKULÁŠKOVÁ

Z tváří kapitánek Brazílie a Československa Marie Heleny Cardosoové a Olgy Kyzlinkové září spokojenost; v madridském ukázkovém utkání se oběma týmům podařilo učinit důležitý krok k zařazení ženského basketbalu do programu olympijských her.

hru a také předběžný příslib zařazení ženského basketbalu do olympijského programu. V ohlasech na tuto událost se objevilo zejména pozitivní hodnocení představitelů FIBA, předsedy Doda Carneira a generálního sekretáře Williama Jonese, kteří si pochvalovali správný výběr týmů schopných rychlou a nápaditou hrou dokázat, že také ženy mohou úspěšně prezentovat nesporné přednosti a krásu basketbalu. K rozhodnutí přímo v Madridu nedošlo, což se asi ani nečekalo, ale s odstupem času se podařilo myšlenku prosadit. Basketbalistky se na olympiádě objevily poprvé v Montrealu 1976, tedy jedenáct let po naší madridské ukázce. Zpráva o tom, že i ženy budou bojovat o olympijské pocty mě i po letech moc potěšila. Samozřejmě bych takovou událost také sama ráda zažila, ale rozhodně jsem tuto vymoženost

naším následovnicím nezáviděla a z plného srdce jim ji přeji, včetně případných úspěchů hodnocených oprávněně vždy výš než kterékoliv jiné výsledky.“

text: Zdeněk Hrančík, foto: archiv